

Recenzja rozprawy doktorskiej: *Participatory Action Research as Support in Public Space Design Design* - Marta Siemińska

Wprowadzenie i kontekst

Rozprawa doktorska *Participatory Action Research as Support in Public Space Design* stanowi ambitny i aktualny wkład w rozwijającą się dziedzinę społecznie zaangażowanej praktyki artystycznej. Usytuowana na styku architektury, projektowania i metod partycypacyjnych, rozprawa bada, w jaki sposób strategie zakorzenione w Action Research mogą zostać skutecznie zintegrowane z procesem projektowania przestrzeni publicznych. Praca została złożona w celu uzyskania stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki, prezentując podejście transdyscyplinarne, silnie powiązane ze współczesnymi praktykami artystycznymi opartymi na zaangażowaniu obywatelskim, sprawiedliwości przestrzennej i współtworzeniu.

Ten kierunek badań koresponduje również z moim własnym doświadczeniem w prowadzeniu projektów opartych na współpracy społecznej w południowej Florydzie i na Haiti, które realizowałem w ramach wspólnego paradygmatu praktyki społecznej i sztuki partycypacyjnej. Podobnie jak w analizowanych w rozprawie studiach przypadków, rola artysty w tych projektach została poszerzona o funkcje facylitatora, mediatora i współtwórcy — osoby zaangażowanej nie tylko w generowanie efektów wizualnych, ale w budowanie procesów włączających i relacji międzyludzkich.

Rozprawa wpisuje się w rozwijający się nurt sztuk pięknych, który wykracza poza tworzenie obiektów artystycznych i koncentruje się na procesie, mediacji i kolektywnym autorstwie. Zwraca uwagę na społecznie zaangażowaną praktykę jako formę działania artystycznego, która stawia w centrum udział społeczności, dialog i wspólne podejmowanie decyzji — często w kontekstach wykraczających poza przestrzeń galerii. Skupienie się na rzeczywistych interwencjach miejskich i procesach współprojektowania stanowi znaczący krok w kierunku zakorzenienia strategii artystycznych w systemach obywatelskich i rozwoju społeczności.

Cele badawcze i wkład

Centralna teza rozprawy zakłada, że **wdrożenie strategii Participatory Action Research w projektowaniu przestrzeni publicznych może równocześnie poprawić jakość rezultatów projektowych i pogłębić zaangażowanie społeczności lokalnych**. Teza ta została rozwinięta poprzez zintegrowane podejście łączące analizę teoretyczną, badania empiryczne oraz praktykę artystyczną.

Główne cele badawcze obejmowały:

1. Identyfikację i krytyczną analizę strategii partycypacyjnych w projektowaniu miejskim.
2. Analizę studiów przypadków z Brukseli i Wrocławia z uwzględnieniem różnych kontekstów kulturowych i instytucjonalnych.
3. Opracowanie autorskich narzędzi i ram wspierających praktykę projektową, w tym cyfrowej platformy *Impuls*.

Cele te zostały zrealizowane poprzez działania terenowe, projektowanie partycypacyjne, facylitację procesów oraz refleksyjną dokumentację. Podwójna rola autorki jako badaczki i praktyczki pozwoliła na głęboką analizę procesów partycypacyjnych „od wewnątrz” — z uwzględnieniem aspektów emocjonalnych, etycznych i organizacyjnych.

Metodologia i studia przypadków

Rozprawa oparta jest na metodologii jakościowej, zorientowanej na badania w działaniu (Participatory Action Research). Metodologia ta została wdrożona poprzez aktywne uczestnictwo autorki w trzech głównych projektach:

- Tymczasowa interwencja przestrzenna **Maelbeek Vallée Verte** w Brukseli (2023),
- Rewitalizacja przestrzeni publicznych: **Plac Jacques Franck** i **Plac Marie Janson** w Brukseli,
- Analiza narzędzi partycypacyjnych stosowanych we Wrocławiu, takich jak **Wrocławski Budżet Obywatelski (WBO)** oraz **Centra Aktywności Lokalnej (CAL)**.

Studia przypadków dostarczają cennego materiału porównawczego pomiędzy miastami o odmiennych strukturach uczestnictwa obywatelskiego. Bruksela, z silnie rozwiniętą kulturą zaangażowania społecznego, ukazuje potencjał artystycznych interwencji w przestrzeni publicznej. Z kolei analiza Wrocławia pozwala zidentyfikować ograniczenia formalnych modeli partycypacji i wskazać możliwości ich rozwoju poprzez oddolne działania.

Autorka pełniła w projektach różne role — artystki, projektantki, animatorki, facylitatorki — co doskonale obrazuje wielowarstwowy charakter współczesnej praktyki artystycznej oraz konieczność elastyczności metodologicznej w złożonych środowiskach miejskich.

Umiejscowienie w obszarze sztuki społecznie zaangażowanej

Chociaż rozprawa odnosi się do dyskursu architektonicznego i projektowego, mocno zakorzeniona jest w **współczesnej praktyce artystycznej**, a w szczególności w nurcie sztuki społecznie zaangażowanej. Artystka nie działa tu jako indywidualna twórczyni zamknięta w atelier, lecz jako inicjatorka dialogu, organizatorka wspólnoty oraz projektantka procesów rozwijających się w czasie i przestrzeni.

Szczególnie interesująca jest koncepcja **metaprojektowania** — czyli projektowania samych procesów projektowych. Doskonale współgra ona z ideą sztuki partycypacyjnej, stawiającej na otwartość, adaptacyjność i kolektywne współtworzenie. Zamiast form trwałych i obiektów zamkniętych, projekt koncentruje się na kształtowaniu relacji społecznych, budowaniu kapitału społecznego i wzmacnianiu podmiotowości obywateli. Przykładem tego podejścia jest platforma *Impuls*, zaprojektowana jako narzędzie cyfrowe wspierające inicjatywy partycypacyjne. Choć pozostaje w fazie koncepcyjnej, platforma stanowi znaczący element innowacyjnej wizji cyfrowego zaangażowania społecznego.

W ten sposób rozprawa wnosi istotny wkład w rozwój myślenia o sztuce publicznej jako formie infrastruktury społecznej — kładąc nacisk na proces zamiast produktu, wspólnotę zamiast jednostki, systemowość zamiast jednostkowych gestów.

Mocne strony i ograniczenia

Mocne strony rozprawy:

- Doskonała integracja teorii i praktyki,
- Innowacyjne wykorzystanie metod partycypacyjnych w rzeczywistych projektach,
- Wartościowe porównania międzykulturowe (Bruksela–Wrocław),
- Opracowanie autorskich narzędzi: glosariusza, manifestu oraz prototypu platformy cyfrowej,
- Wysoka świadomość etyczna i refleksyjność badawcza.

Ograniczenia (szczerze zidentyfikowane przez autorkę):

- Brak drugiego cyklu badawczego, który pozwoliłby na ocenę długofalowego wpływu projektów,
- Ograniczony zakres empiryczny we Wrocławiu — rozszerzenie analizy na większą liczbę CAL-i i projektów WBO mogłoby wzmocnić uogólnienia,
- Platforma *Impuls* nie została jeszcze przetestowana w praktyce.

Mimo tych ograniczeń, rozprawa stanowi solidną podstawę do dalszych badań i wdrożeń w dziedzinie projektowania partycypacyjnego i sztuki społecznie zaangażowanej.

Wnioski i rekomendacja

Rozprawa *Participatory Action Research as Support in Public Space Design* to przekonujący i rzetelnie opracowany projekt, który łączy badania naukowe, praktykę artystyczną i zaangażowanie obywatelskie. Jej wartość tkwi nie tylko w warstwie teoretycznej, ale również w konkretnych rezultatach — narzędziach, modelach i procesach, które mogą być przydatne dla projektantów, artystów, planistów miejskich i decydentów.

Co szczególnie istotne, autorka opracowała **uniwersalny model działania partycypacyjnego** — swoisty „blueprint” do adaptacji i wdrażania w różnych kontekstach geograficznych i kulturowych. Ta wizjonerska propozycja znacząco zwiększa użyteczność rozprawy poza jej pierwotnymi lokalizacjami i potwierdza jej znaczenie w wymiarze międzynarodowym.

Przedstawiona rozprawa dowodzi, że projektowanie partycypacyjne może być jednocześnie działaniem artystycznym i obywatelskim. Ukazuje, jak we współczesnej praktyce sztuki można łączyć procesowość, współpracę, krytyczność i transformacyjny potencjał. Praca ta stanowi przekonujący argument za ponownym przemyśleniem projektowania przestrzeni publicznych jako domeny wspólnego autorstwa i zbiorowej wyobraźni.

Autorka w pełni spełnia kryteria wymagane do nadania stopnia doktora. Rozprawa zasługuje na szczególne uznanie i rekomendację jako znaczący i społecznie istotny wkład w rozwój współczesnej praktyki artystycznej oraz badań z zakresu sztuki i konserwacji dzieł sztuki.

Prof. Jacek J. Kolasiński
Department of Art + Art History
Florida International University
Miami, Florida, USA

Review of the Doctoral Dissertation: *Participatory Action Research as Support in Public Space Design* - Marta Siemińska

Introduction and Context

The doctoral dissertation *Participatory Action Research as Support in Public Space Design* by Marta Siemińska is an ambitious and timely contribution to the evolving field of socially engaged artistic practice. Positioned at the intersection of architecture, design, and participatory methodologies, the dissertation investigates how strategies rooted in Participatory Action Research (PAR) can be meaningfully integrated into the process of designing public spaces. Submitted for the degree of PhD in the discipline of fine arts and art conservation, the dissertation demonstrates a transdisciplinary approach that aligns strongly with contemporary art practices involving civic engagement, spatial justice, and co-creation.

This line of inquiry also resonates with my own experience leading collaborative projects in South Florida and Haiti, which I spearheaded under the shared framework of social practice and community-engaged art. In those contexts, as in the dissertation's case studies, the role of the artist expanded to include that of facilitator, mediator, and co-creator—engaged not only in producing outcomes but in shaping inclusive processes and building relationships across communities.

The dissertation builds on a growing discourse in fine arts that extends beyond object-making and into the realm of process, facilitation, and collective authorship. It draws attention to socially engaged practice as a mode of artmaking that emphasizes participation, interaction, and shared agency in contexts that often fall outside traditional gallery spaces. The focus on real-life urban interventions and co-designed processes marks a meaningful step toward embedding artistic strategies in civic systems and community development efforts.

Research Objectives and Contributions

At the core of the dissertation is the hypothesis that **embedding participatory action research within public space design can simultaneously enhance the quality of design outcomes and deepen community engagement**. This thesis is explored through an integrated approach that combines theoretical analysis, empirical research, and artistic practice.

The research had three primary objectives:

1. To identify and critically assess participatory strategies in urban design.
2. To analyze case studies in Brussels and Wrocław, examining both international and local participatory contexts.

3. To develop original tools and frameworks, including the *Impuls* digital platform, to support participatory design in practice.

These aims are successfully achieved through a mix of fieldwork, collaborative design, facilitation, and reflective documentation. The author's dual role as both researcher and practitioner allows for a nuanced examination of participatory processes from within, offering rare insight into the affective, ethical, and logistical dimensions of co-creation.

Methodology and Case Studies

The dissertation is structured around a practice-based, qualitative methodology, with Participatory Action Research serving as both method and philosophy. The approach is embedded in the author's active engagement in three core case studies:

- The temporary urban intervention **Maelbeek Vallée Verte** in Brussels (2023).
- Participatory redesign projects at **Jacques Franck Square** and **Marie Janson Square** in Brussels.
- The examination of participatory mechanisms in **Wrocław**, including the Participatory Budget (WBO) and Local Activity Centers (CALs).

These case studies offer a comparative perspective between cities with differing levels of participatory infrastructure and civic culture. In Brussels, a city with an established tradition of citizen-led urban interventions, the author explores how collaborative artistic and spatial practices foster temporary, yet impactful, transformations. In contrast, the Wrocław-based analysis critically evaluates the constraints of top-down or formalized participation models and explores possibilities for bottom-up innovation.

Throughout the study, the author plays multiple roles—artist, designer, facilitator, animator—which exemplifies the multifaceted nature of socially engaged practice and reflects the methodological flexibility required to navigate complex urban environments.

Framing Within Socially Engaged Art

Although the dissertation is strongly aligned with architectural and spatial design discourse, it is also deeply rooted in **contemporary art practice**, particularly in the fine arts subfield of socially engaged art. The artist here does not operate as an isolated creator, but as a catalyst for dialogue, a convener of community, and a designer of processes that unfold over time and space.

The concept of **metadesign**—designing the design process—is particularly notable. It aligns with socially engaged art's emphasis on open-endedness, adaptability, and collective authorship. Rather than producing fixed forms or permanent structures, the work focuses on shaping interactions, building social capital, and enabling civic agency. This is particularly apparent in the development of *Impuls*, a digital tool conceived as a platform for participatory urbanism. Though still in its conceptual phase, *Impuls* reflects the dissertation's broader ethos: to democratize design by equipping communities with the tools to shape their environment on their own terms.

In this way, the dissertation contributes meaningfully to the discourse on public art as a form of social infrastructure. It foregrounds process over product, community over the individual artist, and systems-thinking over singular gestures. This shift is not only reflective of current trends in art practice but also essential to addressing the challenges of urban inequality, social fragmentation, and institutional distrust.

Strengths and Limitations

Strengths of the dissertation include:

- A strong integration of theory and practice.
- Innovative use of participatory methods embedded within real-world projects.
- Valuable cross-cultural insights drawn from Brussels and Wrocław.
- Development of conceptual and practical tools, including a glossary, manifesto, and digital platform prototype.
- High ethical awareness and reflexivity regarding the role of the researcher-artist.

The **limitations**, many of which are acknowledged by the author, include:

- The absence of a second research cycle, which could have enriched the evaluation of long-term impacts.
- A somewhat limited empirical scope in Wrocław, where a broader sample of participatory projects could yield more generalizable findings.
- The *Impuls* platform remains untested, and its practical implementation is left for future work.

Despite these limitations, the dissertation presents a solid foundation for continued research and development in the field of participatory design and socially engaged art.

Conclusion and Recommendation

Participatory Action Research as Support in Public Space Design is a compelling, well-executed dissertation that bridges academic research, artistic practice, and civic engagement. Its contribution lies not only in its theoretical insights but also in its tangible outputs—tools, frameworks, and processes that can inform future work by designers, artists, urban planners, and policy-makers.

Importantly, the artist has developed a **blueprint for future participatory action**—a flexible, adaptable model designed to be implemented across distinct geographic and cultural contexts. This forward-looking approach reinforces the dissertation’s applicability beyond its original sites and highlights its broader relevance in both local and international settings.

By positioning participatory design as both an artistic and civic act, the dissertation exemplifies what socially engaged practice in the 21st century can look like: processual, collaborative, critical, and transformative. It offers a persuasive argument for reimagining public space design as a domain of shared authorship and collective imagination.

The dissertation fulfills the academic standards required of a doctoral submission in the field of fine arts and art conservation. **The candidate fully meets the criteria for the conferral of the degree.** This work is highly recommended for those interested in participatory art, socially responsive design, and interdisciplinary urban research. It stands as a meaningful and innovative contribution to contemporary artistic and civic practice.

Prof. Jacek J. Kolasiński
Department of Art + Art History
Florida International University
Miami, Florida, USA